

Αλιεύτηκε από την παρακάτω διεύθυνση:

<http://zsvjmnan.antibaro.gr/articles/education/0409-e8ismos.html#yvComment3793>

Διαδικτυακός εθισμός: η «ηλεκτρονική μορφίνη»

Τετάρτη, 29 Απριλίου 2009

Δημήτρης Νατσιός

«γεννηθήκαμε σε μια εποχή, που όλα τελειώνουν» εφηβικό σύνθημα

Το έχω ξαναγράψει παλαιότερα, αλλά το επαναλαμβάνω. Διδάσκω ανελλιπώς εδώ και είκοσι περίπου χρόνια και δεν έχω ακούσει ποτέ ή σχεδόν ποτέ, μαθητή της τάξης μου, να μεταφέρει εξωσχολικές γνώσεις και εμπειρίες, χωρίς να αρχίζει τον λόγο του με την εξής κοινότοπη φράση: «κύριε, είδα στην τηλεόραση». Το «άκουσα από τους γονείς μου ή τη γιαγιά ή τον παππού μου», έχει πλέον εκλείψει από το λεξιλόγιο των παιδιών. Και αυτό το ελάχιστο παράδειγμα εξεικονίζει την φοβερή αλήθεια: την σαρωτική και αποκλειστική επίδραση της εικόνας. Το φαινόμενο δεν περιορίζεται μόνο στις μικρές ηλικίες. Στην εφηβική ηλικία, η οποία είναι αναπτυξιακά ευάλωτη σε εθισμό, παρατηρείται και αναγνωρίζεται από την επιστημονική κοινότητα, ένα νέο νόσημα, που ονομάζεται διαδικτυακός εθισμός. (Τις πληροφορίες τις άντλησα από το εγκυρότερο εν Ελλάδα, αλλά και από τα πιο σοβαρά πανευρωπαϊκώς, περιοδικό «Παιδιατρική», τεύχος 6, Νοε – Δεκ 2008).

Σύμφωνα με την Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρία ο διαδικτυακός εθισμός, ή «ηλεκτρονική μορφίνη» όπως προσφυώς ονομάστηκε, διαγιγνώσκεται σε άτομα που πληρούν τα εξής κριτήρια:

α. Ανοχή, δηλαδή ανάγκη αύξησης του χρόνου σύνδεσης με το διαδίκτυο.

β. Συμπτώματα στέρησης (ανησυχία, ευερεθιστικότητα, άγχος, φαντασιώσεις, ακούσιες ή εκούσιες κινήσεις δακτυλογράφησης, μετά από διακοπή ή μείωση της χρήσης).

γ. Υποχώρηση των πιο πάνω συμπτωμάτων μόνο μετά από χρήση.

δ. Χρήση για πολύ μεγαλύτερο διάστημα από ό,τι το άτομο είχε πρόθεση.

ε. Επιλογή πολλών δραστηριοτήτων μέσω διαδικτύου (αγορά, επικοινωνία, παιχνίδια) και στ) διακοπή ή σημαντική μείωση της κοινωνικής, προσωπικής, δημιουργικής και επαγγελματικής δραστηριότητας λόγω χρήσης του διαδικτύου. Στους εφήβους, τώρα, τα κύρια συμπτώματα της «εικονικής μορφίνης» είναι κυρίως: αντικοινωνική συμπεριφορά, απόρριψη της πραγματικότητας, αδιαφορία για τη μάθηση και την επαγγελματική αποκατάσταση, απουσίες από το σχολείο και πολύωρες επισκέψεις σε ίντερνετ καφέ, κλοπή χρημάτων από το σπίτι, ελλιπή ξεκούραση και διατροφή, επιθετική συμπεριφορά σε κάθε προσπάθεια μείωσης της χρήσεως. (Τα ίδια, νομίζω, συμπτώματα θα διαβάζαμε και σ' έναν ναρκομανή). Πρέπει να εμπιστευτούμε τα όσα λένε οι Αμερικανοί, που έχουν πολύ πιο αυξημένο πρόβλημα από ό,τι εμείς.

Εξάλλου ισχύει πάντοτε το ευστόχως ρηθέν: «Αν θες να δεις την Ελλάδα του μέλλοντος, επισκέψου την σημερινή Αμερική».

Σύμφωνα πάλι με τις μελέτες των ειδικών επιστημόνων, που περιέχονται στο καλό περιοδικό, οι κοινωνικοί παράγοντες που ευνοούν την εμφάνιση της νόσου είναι οι εξής: Διαταραχή στην οικογενειακή συνοχή. Μονογονεϊκή οικογένεια. Ελλιπής οικογενειακή στήριξη. Ελλιπής ή ανύπαρκτη εποπτεία. Ελεύθερη χρήση, χωρίς χρονικούς και ποιοτικούς περιορισμούς. Υπερπροστατευτικό ή αυστηρό περιβάλλον. Παρουσία ηλεκτρονικού υπολογιστή στο δωμάτιο του παιδιού. Μειωμένες δραστηριότητες εκτός σπιτιού. Συχνές επισκέψεις στα «διαδικτυακά» καφέ.

Τα παραπάνω όμως απαιτούν κάποιο σχολιασμό. Όλα αρχίζουν και τελειώνουν στην οικογένεια. Στην Ελλάδα, σε σχέση με άλλες «προοδευμένες» χώρες, έχουμε τα χαμηλότερα ποσοστά εθισμού, γιατί λειτουργεί η, βιαίως πολεμουμένη, παραδοσιακή μορφή οικογένειας. Όταν η οικογένεια μπάζει από παντού, το πρώτο θύμα είναι το παιδί. Επιβιώνουν και θα επιβιώσουν οικογένειες που είναι συντηρητικές και χρησιμοποιώ τη λέξη με την πρωταρχική, την κυριολεκτική της σημασία. Η οικογένεια οφείλει να κρατήσει ό, τι τιμαλφές παρέλαβε από τις προηγούμενες γενεές και να αποφύγει τις καταστρεπτικές ανοησίες, που βαφτίζονται καινοτομίες, και τις εισηγούνται κάτι άσχετοι τυχοδιώκτες, προοδευτικοί τσαρλατάνοι. Ας κλείσουν οι γονείς τα αυτιά τους σ' όλες αυτές τις σειρηνωδίες, τις τσιρίδες των ανισόροπων, που οραματίζονταν μια «Νέα Εποχή» λόγω διαδικτύου.

Δόξα τω Θεώ, σε ορισμένα πράγματα έχουμε μείνει πίσω από την Ευρώπη. Επιμένουμε σε κάποιες «καθυστερημένες» συνήθειες που μας υπενθυμίζουν πως είμαστε άνθρωποι, ελεύθεροι, Έλληνες με ιστορία και παράδοση. Και νηστείες κάνουμε, και στις εκκλησιές βαφτίζομαστε και παντρευόμαστε, και την αφιλοπατρία απεχθανόμαστε, και η ιστορία μας μας συγκινεί και την συγγένεια τιμούμε, όλα αυτά που αργοσβήνουν, γιατί δουλεύει στα σπλάχνα της ελληνικής κοινωνίας η γάγγραινα του δήθεν προοδευτισμού. Η οικογένεια είναι το έσχατο, το μοναδικό καταφύγιο απέναντι στην περιρρέουσα πνευματική εξαθλίωση. Όλα αυτά τα δηλητηριώδη ρεύματα μπαίνουν μες στο σπίτι μέσω της τηλεόρασης, του διαδικτύου και των κινητών.

Όσο μπορούν οι γονείς ας προφυλάξουν τα παιδιά τους από αυτά τα τρία ψυχοφθόρα αντικείμενα. Ας μην ελπίζουν στο σχολείο, έχασε τον ρόλο του. Δεν αποτελεί πια θεματοφύλακα αξιών, αλλά επιταχυντή της πνευματικής χρεοκοπίας. Στηλιτεύουμε, για παράδειγμα, τα βιβλία γλώσσας του δημοτικού, γιατί τα κατάντησαν κακέκτυπο του διαδικτύου, εθίζουν εξ απαλών ονύχων τα παιδιά στη χρήση του. Το σύνθημα σαφές: «μόνο με εικόνες μαθαίνεις». Γνωρίζουμε όλοι μας πως έφηβοι με εθισμούς, προέρχονται πολλές φορές από διαλυμένες οικογένειες, είναι παιδιά που δεν βίωσαν την ευλογημένη αγάπη, που ανατράφηκαν χωρίς το γονεϊκό πρότυπο, μπουκωμένα από υλικά αγαθά, δηλαδή, παιδιά χωρίς ελπίδα. Και όμως στα σχολικά βιβλία το πρότυπο δεν είναι η παραδοσιακή ελληνική οικογένεια. Όχι. Αυτό μυρίζει σκοταδισμό. Σε κείμενο με τίτλο «μια οικογένεια ανάμεσα στις άλλες», στο β' τεύχος της γλώσσας ΣΤ' Δημοτικού, περιγράφονται διάφορα «είδη» οικογενειών. Στο τέλος διαβάζουμε: «Όταν μεγαλώσω», λέει το παιδί – αφηγητής, «και κάνω δική μου οικογένεια δεν ξέρω ακόμα πως θα μοιάζει...». (Το όνειρο βέβαια του κάθε νεοταξοσκώληκα είναι η εξής οικογένεια: δύο θηλύγλωσσοι με σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης, που θα έχουν υιοθετήσει ένα παιδί).

Αν επιμένω στο ρόλο της οικογένειας, είναι γιατί και οι τρεις έρευνες που περιέχει το περιοδικό, συγκλίνουν σ' αυτή την θέση: Κύριος εκπαιδευτής των παιδιών που

παρουσίασαν εθισμό διαδικτυακό ήταν το οικογενειακό περιβάλλον και κυρίως οι γονείς. Τα παιδιά μας έρχονται στον κόσμο χωρίς τηλεόραση, χωρίς διαδίκτυο, χωρίς κινητά. Όλα αυτά τα προσφέρει ο γονέας. Τα παιδιά με αδιαμόρφωτη ακόμα προσωπικότητα, βομβαρδίζονται από μια εμπειρία, που σχεδόν καταργεί τα όρια του πραγματικού και του μη πραγματικού. Οι αντικοινωνικές πράξεις, ακόμη και τα ανήκουστα εγκλήματα, είναι, πολλές φορές, αντιγραφές της τηλεοπτικής βίας ή διαδικτυακή «παιδαγωγία». Δυστυχώς τέτοιες μελέτες δεν φτάνουν ποτέ στις τηλεοπτικές εικόνες. Στις οθόνες επικρατεί η γρίπη των χοίρων. Τώρα ποιοι είναι οι χοίροι, ποιοι οι άνθρωποι, όπως αναρωτιούνταν και ο Όργουελ στη «Φάρμα των ζώων», αυτό δεν είναι εύκολο να απαντηθεί.

Νατσιός Δημήτρης δάσκαλος-Κιλκίς